

Reactie M. Peters - President & CEO van Vanderlande Industries - op speech van Minister van Economische Zaken, Henk Kamp

Industriepoort, Den Haag, 27 februari 2013

Minister, geachte aanwezigen,

Graag zal ik mijn visie met u delen over:

1. de groeiperspectieven van de Nederlandse Industrie
2. de prioriteiten die de overheid zou kunnen stellen voor het verdienvermogen van Nederland op langere termijn.

Ik sta hier namens Vanderlande Industries, een prachtige onderneming in Veghel nabij Eindhoven. Ik zal u ter illustratie van de dynamiek in een high-tech onderneming iets vertellen over Vanderlande Industries.

Vanderlande Industries is opgericht in 1949 als een machinefabriek. Een ondernemende familiecultuur vormt de grondslag van het succes.

Sinds de jaren '70 legt de onderneming zich toe op automatisering van intern transport in fabrieken, en later ook in distributiecentra, sorteercentra voor pakketpost en in vliegvelden. We zijn het bekendst van bagageafhandelings-systemen die we letterlijk wereldwijd realiseren. We zijn dan ook wereldmarktleider in deze tak van sport.

We zijn ook leidend in de wereld van sortering van post- en express pakketten voor de grote internationale koeriers en de nationale postbedrijven. Tenslotte zijn we ook actief in het ontwerpen en bouwen van distributiecentra voor fashion, food retail, parts & components, tires en E-commerce. Dit zijn overigens groeimarkten ook in stagnerende economieën omdat er door allerlei structurele factoren behoefte is aan verdergaande automatisering.

Onze markt is de wereldmarkt. 90% van onze omzet komt van buiten Nederland. We zijn aanwezig in alle groeiregio's van de wereld. Oost Europa, Rusland, Midden Oosten, Verre Oosten, Afrika, Zuid Amerika. We zijn als nummer 2 wereldwijd in de segmenten die ik zonet noemde in staat om deze markten zelfstandig te bedienen. Een additionele bron van groei.

Consequentie van het opereren op een wereldmarkt is natuurlijk hevige concurrentie. Continue vernieuwing is het sleutelwoord om in een wereld die steeds sneller verandert te winnen.

Ik zal u een indruk geven van de vernieuwingen die we de afgelopen jaren hebben doorgevoerd en waarmee we, overigens zonder grote overnames maar “organisch”, te ontwikkelen tot de wereldspeler die we nu zijn.

- 1000 medewerkers in NL. 2500 wereldwijd.
- Verkopen in 80 landen.
- Projecten opleveren in 80 landen. Dit betekent een internationaal team van projectmanagers. een supply chain die wereldwijd een enorme variatie aan equipment kan leveren uit meerdere fabrieken, en de vaardigheid om installatiebedrijven wereldwijd aan te sturen.
- Een Research & Development organisatie die qua uitgaven in de top 25 zit van de Nederlandse Industrie.
- Engineers die zowel de equipment als de software die onze systemen bestuurt ontwerpen. We zijn inmiddels een softwarebedrijf geworden met specialistische softwarehuizen in NL, Duitsland en India.
- Een serviceorganisatie van ongeveer 1000 man die wereldwijd bij onze klanten zitten.

Deze ontwikkelingen vergen een continue instroom van technisch talent van MBO tot TU-niveau, in binnen- en buitenland.

De echte kern van ons succes is onze unieke vernieuwingscultuur. Deze zorgt ervoor dat onze vernieuwingsinitiatieven ook echt slagen en zorgt ervoor dat we steeds opnieuw prijzen winnen als “beste werkgever”. Dit helpt dan weer met het aantrekken van toptalent.

Over vernieuwingstalent komen we later nog te spreken.

Maar eerst mijn visie op de groeiperspectieven van de Nederlandse Industrie:

Als ik over dit onderwerp spreek dan spreek ik ook namens “Holland High Tech” de recent opgerichte organisatie die voor de topsector High Tech Systemen en Materialen opereert.

1. Export ! Buiten Europa schijnt de zon gewoon. Als je een product of dienst levert die zich leent voor export dan kun je je gelukkig prijzen want de binnenlandse economie zal in Nederland en in Europa nog jaren kwakkelen.
2. Koester de industrie en in het bijzonder de high-tech industrie. Deze is namelijk van nature gericht op marktniches die een compleet wereldwijd bereik hebben en dus kunnen exporteren.
3. Vernieuwing. De onstuitbare en steeds snellere ontwikkeling van technologie biedt kansen en bedreigingen. Voor degenen die stilzitten zijn er vooral bedreigingen. Voor degenen die inspelen op vernieuwing barst het van de kansen.
4. Talent. De beschikbaarheid en de kwaliteit van technisch talent, van MBO tot en met academisch is DE bepalende factor

Ik kan dit illustreren aan de hand van Vanderlande Industries:

1. Export: we exporteren 90%. En onze omzet groeit dit boekjaar van 560 mio naar boven de 700. De groei van ruim 25% zit compleet in export.
2. Vernieuwing: deze groei is gefundeerd op innovaties die we de afgelopen jaren in de crisis gedaan hebben.
3. Talent: we hebben midden in de economische crisis een softwarehuis in India opgebouwd waar nu meer dan 60 zeer competente engineers werken. Deze kwaliteit en aantallen zijn in Nederland gewoon niet beschikbaar. Dat is een maatschappelijke misstand van formaat. Daar kom ik zo op terug.

Tenslotte mijn visie op de prioriteiten die de overheid kan stellen

Vernieuwingstalent. Vakmensen en technici. Topexperts op alle niveaus.

- Dat hebben high-tech ondernemingen nodig om te kunnen groeien.
- Dat heeft NL dus nodig om nieuwe high-tech ondernemingen te laten ontstaan wanneer bestaande ondernemingen verdwijnen.
- Dat heeft Nederland dus nodig om de komende decennia überhaupt te kunnen groeien als de binnenlandse vraag blijft stagneren door vergrijzing.

Het gaat hierbij om kwantiteit...

- Men zegt dat de vergrijzing ons parten speelt: een eenvoudige rekensom leert dat de aanstaande pensioneringsgolf in combinatie met de kleine aantallen die afstuderen van MBO tot TU over een periode van 4 jaar een tekort oplevert van meer dan 100.000 mensen.
- Maar het eigenlijke probleem is dat we in Nederland maar 2 op de 10 kinderen op in betatechniek terwijl dit 4 op de 10 zou moeten zijn.
- Dit is niet meer een probleem van een school die helaas zijn techniekafdeling moet sluiten.
- Dit is een maatschappelijke misstand van zo'n formaat dat een Deltaplan op zijn plaats is.
- Nederland leidt zijn kinderen verkeerd op

... Maar de kwaliteit is even belangrijk. Er is geen behoefte aan diplomafabrieken waar we er al teveel van hebben.

Er is, onder andere door platform betatechniek, al veel goeds over deze materie geschreven.

Er is zeker geen behoefte aan meer plannen. Er is behoefte aan meer actie.

Onderwijsinstellingen en bedrijven komen in actie.

Maar er is behoefte aan een overheid die op het gebied van onderwijs en onderzoek haar verantwoordelijkheid duidelijker pakt. Ik noem enkele voorbeelden:

Basisscholen:

ieder kind wordt geboren als een ontdekker. Op onze basisscholen dienen we onze kinderen verder te laten groeien als ontdekkers, als technici en als exacte denkers. Daarom is het goed dat de overheid nu heeft onderkent dat de kwaliteit docenten omhoog moet worden gebracht en PABO toelatingseisen en lesprogramma's moeten worden aangescherpt. Een juf of meester die kan rekenen en enthousiasme kan overbrengen voor techniek is gewoon erg belangrijk.

Waar de overheid meer kan doen is het omhoog brengen van de lesuren voor techniek en de vrijblijvendheid hier vanaf halen. Er is aanbod zat van lesprogramma's. Maar het hangt nog teveel af van de schooldirecteur of er iets aan techniek wordt gedaan.

Ook kan de overheid iets doen aan de Cito-toetsing. Er is teveel focus op niveau. Hoe hou ik mijn kind van het VMBO is wat veel ouders bezighoudt. Dit is onder meer het gevolg van een eendimensionale Cito toets. We miskennen hiermee andere waardevolle eigenschappen van kinderen.

VMBO / MBO:

de techniekafdelingen van deze scholen leiden een kwijnend bestaan. Wat nodig is zijn vakscholen met een eigen smoel vanaf VMBO tot MBO niveau. Een ander goed initiatief zijn de Centra voor Innovatief Vakmanschap. Bedrijfsleven is gecommit om aan deze ontwikkelingen mee te werken.

Voortgezet en hoger onderwijs:

Betavakken zijn qua examenniveau gezakt. Niveau van leraren is gezakt, er staan minder academici voor de klas dan vroeger. Aantal contacturen is ook gezakt. Het gevolg is dat een aankomende TU student een grotere sprong moet maken om de eerste jaren van de TU te overleven. Als we dan ook nog gaan snijden in de studiefinanciering dan wordt het traject om techniek te gaan studeren echt een risicovolle expeditie.

Dit is dus een complex probleem dat alleen op te lossen is met een aanpak over de hele keten, eigenlijk al vanaf de basisschool. Ik mis die integrale visie en aanpak van de overheid.

Moeten we ons neerleggen bij het feit dat hordes mensen dan maar communicatie en psychologie gaan studeren. Durft het kabinet nadrukkelijk op studiekeuze te sturen. Ik heb het Marc Rutte in 2011 al eens gevraagd. Holland High Tech wacht nog op antwoord....

Tenslotte, Fundamenteel onderzoek:

Recente maatregel om meer geld uit te trekken hiervoor is goed. Maar het blijft echt onder de maat in vergelijking met de ons omringende landen. De samenwerking die het topsectorenbeleid beoogt tussen bedrijven en onderzoeksinstellingen is positief. Met name in de betatechniek hoek loopt dit erg goed. Maar dit succes leidt ertoe dat juist in die betatechniek hoek er onvoldoende ruimte voor vrij en ongebonden fundamenteel onderzoek.

Waarom is dit link ? De bedrijven van nu bedenken niet de toepassingen van overmorgen. Toepassingen van overmorgen worden vaak niet eens voorspeld door de onderzoekers zelf. Ze ontstaan gewoon. Als we die toponderzoekers niet gewoon carte blanche geven maar ze gek maken met het schrijven van voorstellen of het samenwerken met bedrijven met meer korte termijn incrementele ideeën dan frustreren we ze gewoon.

Ik mis het besef bij beleidsmakers dat de technologische vooruitgang voortraast en dat we eerder meer dan minder moeten doen. Het geen keus tussen bejaardenzorg en fundamenteel onderzoek. Als we zo zuinig blijven dan is er straks ook geen geld meer voor bejaardenzorg.

Natuurlijk loopt zo'n vaart niet. Dat is ook zo. Maar op langere termijn worden we zomaar een openluchtmuseum. Nederland, let op uw zaak !

Ik sluit af

Vernieuwingstalent. Vakmensen en technici. Topexperts op alle niveaus. Dat is nodig.

Boodschap voor De Minister van Onderwijs

- U heeft de sleutels in handen. De industrie helpt graag mee het onderwijs op alle fronten te versterken. Maar het blijft natuurlijk een kerntaak van de overheid.
- Fundamenteel onderzoek. De bedrijven van nu weten echt niet wat hot is over 20 jaar. Geef die echte toponderzoekers meer ruimte.
- Schiet bij alle goede bedoelingen niet in de reflex van nog meer regels. Veel scholen zuchten onder regeldruk en wantrouwen.

Wellicht een volgend debat met deze Minister in Industriepoort ?

Als laatste aan boodschap aan ouders: laat je kind techniek studeren. We hebben uw kinderen nodig. We kunnen ze prachtig werk bieden, op alle niveaus.

Dank voor uw aandacht.